

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**МИНИСТАРСТВО ЗА ЕКОНОМСКЕ
ОДНОСЕ И РЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ**

**ИНФОРМАЦИЈА
О ПОТРЕБИ РЕФОРМЕ ПРОЦЕСА РЕГИСТРАЦИЈЕ ПОСЛОВАЊА У
РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ**

Бања Лука, 3.09.2012. године

ИНФОРМАЦИЈА О ПОТРЕБИ РЕФОРМЕ ПРОЦЕСА РЕГИСТРАЦИЈЕ ПОСЛОВАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Узимајући у обзир елементе битне за пословање, као и све чешће примједбе пословне заједнице на поступак регистрације привредних друштава, користимо прилику да упознамо Владу Републике Српске са потребном реформом у овој области. Као почетну основу за реализацију овог пројекта, у прилогу достављамо детаљнију анализу тренутног стања у Републици Српској и окружењу, као и приједлоге могућег правца реформе у овој области.

1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Отпочињање пословања у Републици Српској је процес за који је у најбољем случају потребно:

- 23 дана; (дати су стандардни рокови за поступање институција);
- 10 процедура, тј. 11 за дјелатности трговине, туризма и угоститељства јер морају да прибављају општинско рјешење (обухваћене су и процедуре које нису обухваћене Doing business-ом 2010);
- обићи 10 институција и то: нотара, основни суд, општину, банку, привредни суд, печаторезницу, Републички завод за статистику, Пореску управу, Управу за индиректно опорезивање и овлаштеног дистрибутера фискалних уређаја;
- за трошкове регистрације од 1130 КМ до 1532 КМ без умножавања и овјере потребних докумената и то по сљедећим ставкама:
  - Увјерење из судског регистра новчаних казни 15 КМ;
  - Нотарски обрађен оснивачки акт 351 КМ + записник са сједнице друштва 117 КМ;
  - Овјера потписа будућег одговорног лица 10 КМ;
  - Судска регистрација 450 КМ + 50 КМ захтјев (+ 300 КМ за обављање спољнотрговинског промета);
  - Објава регистрације у Службеном гласнику РС 50 КМ;
  - Израда печата 50 КМ;
  - Увјерење о додјељеном статистичком броју 10 КМ;
  - Потврда о пореској регистрацији 2 КМ;
  - Потврда о ПДВ регистрацији 25КМ;
  - (Општинско одобрење за обављање дјелатности трговине, туризма и угоститељства 102КМ).

*Процјена се заснива на потребним процедурама, времену и трошковима оснивања привредног друштва са минималним износом оснивачког капитала (2.000 КМ) те дјелатностима које не спадају у категорију опасних по здравље људи и животну околину и дјелатностима проглашеним од посебног значаја за републику, те физичког/физичких лица у својству оснивача.

*Износ минимума оснивачког капитала не улази у трошак оснивања предузећа, јер су то средства којима привредно друштво слободно располаже након регистрације.

*Куповина фискалног уређаја/касе представља куповину пословне опреме којом ће се привредно друштво служити у току свог пословања, те такође не улази у трошкове његовог оснивања.

*Потребни трошкови и улагања заинтересованих лица за оснивање привредних друштава у виду испуњавања прописаних минимално техничких услова у погледу простора и опреме који ће служити за обављање пословне дјелатности, такође нису укључени у предочене трошкове покретања пословања.

Све то подразумејева велики трошак како времена, тако и новца заинтересованог лица за покретање привредне дјелатности. Публикација Свјетске банке о лакоћи пословања, БиХ по овом критеријуму сврстава на 162. мјесто од 183 земље обухваћене глобалним извјештајем, а Бања Луку на 18. мјесто од посматрана 22 града региона Југоисточне Европе у регионалном извјештају. **Свака статусна измјена (овлашћеног лица, власника, назива пословног субјекта, дјелатности, адресе и сл.) повлачи поновну пререгистрацију пословних субјеката која се ни по потребном времену, процедурама ни трошковима много не разликује од иницијалне регистрације пословног субјекта. Честе измјене законских рјешења повлаче скоро сваке године фактички поновну регистрацију пословних субјеката, што није стимулативно за развој пословног сектора Републике Српске.**

2. ПРЕГЛЕД ПРОЦЕСА РЕГИСТРАЦИЈЕ У ЗЕМЉАМА БИВШЕ СФРЈ

Држава	Број потребних процедура	Број потребних дана	Цијена	Нотари	Минимални почетни капитал	Број институција за обићи	Главна институција у процесу	Електронска регистрација
Република Српска	10/11	Мин. 23 дана	1130-1532 КМ	Да, обрада оснивачких аката свих правних лица, коштање 351КМ обрада и 117КМ записник = укупно 468 КМ	2000 КМ	10 институција	Привредни судови Републике Српске	НЕ
Србија	3	5 дана	153 КМ	Обрада само оснивачких аката акционарских друштава са преко 100 акционара	100 динара = 2 КМ = 1 евро	3	Агенција за привредне регистре Републике Србије	ДА (преко е-маила)
Хрватска	6	5-7 дана	342 КМ	Оснивачки акти привредних друштава се нотарски не обрађују, већ се само нотарски овјерава потпис власника и овлаштеног лица што кошта око 30 куна = 8 КМ по потпису	20.000 куна = 5222 КМ	3	Трговачки судови Републике Хрватске / Хитро.хр канцеларије	ДА (преко е-маила, е-мировинско, е-здравствено у потпуности електронска регистрација)
Словенија	5	4-6 дана	0 КМ Бесплатна процедура	Обрада само оснивачких аката акционарских друштава	7.500 евра = 15.000 КМ	5 (или може све електронски уз електронски потпис који кошта око 8,76 евра = 17КМ)	Агенција за јавне регистре / судови	ДА (у потпуности електронска регистрација)
Македонија	3	3	76 КМ	Обрада оснивачких акта са почетним капиталом већим од 10.000 евра	укинут	3	Једношалтерски систем	ДА (у потпуности електронска регистрација)
Црна Гора	4	3-5 дана	90 КМ	Не обрађују оснивачка акта пословних субјеката	1 евро = 2 КМ	4	Привредни суд	НЕ (у току успостављање)

3. ПРЕГЛЕД МОГУЋЕ РЕФОРМЕ ПРОЦЕСА РЕГИСТРАЦИЈЕ ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКАТА У РС

Реформа процеса регистрације у Републици Српској на начин да се успостави једношалтерски (one stop shop) систем је реформски и обиман пројекат, који би, према прелиминарним подацима подразумевао:

- измјену готово 20-так прописа, укључујући и Оквирни Закон о регистрацији пословних субјеката на нивоу БиХ (прописи које би требало, према прелиминарној анализи, измијенити у прилогу 1
- укључење и сагласност више институција:
  - *Привредни судови*
  - *Пореска управа Републике Српске*
  - *Управа за индиректно опорезивање БиХ*
  - *Републички завод за статистику Републике Српске*
  - *Банкарски систем Републике Српске*
  - *Печаторезнице*
  - *Јединице локалне самоуправе*
  - *Нотари*
  - *и др. (нпр. АПИФ)*
- трошкове новог или прилагођеног софтвера
- прилагођавање администрације.

4. ПРЕГЛЕД - ТРЕНУТНО СТАЊЕ/МОГУЋЕ РЕФОМЕ

Као полазни материјал (а не као финално рјешење) у наставку су дати могући правци реформи.

*црна боја показује тренутне процедуре, а црвена могуће реформе

- **Први дан**

Процедура 1: Посјета нотару

Обраћање нотару са копијом личне карте те договор око имена будућег привредног друштва чију ће могућност одређивања нотар провјерити у судском регистру. Нотар у име странке подноси захтјев за издавање увјерења из судског регистра новчаних казни.

Подношење захтјева и уплата 15 КМ таксе у надлежном основном суду, рок чекања до 3 дана.

(Укидање процедуре прибављања увјерења из судског регистра новчаних казни, јер зашто везати казну за рецимо саобраћајни прекршај и подобност да ли заинтересовано лице може да оснује привредно друштво?)

- **Други дан:**

Процедура 1: Нотарски обрађен оснивачки акт

Нотар израђује и нотарски овјерава оснивачки акт, нотарска награда износи 600 наградних бодова * 0.5КМ= 300 КМ + 17%ПДВ = 351 КМ + овјера записника са скупштине привредног друштва 200 наградних бодова = 100КМ + 17%ПДВ = 117КМ, све укупно 468 КМ

(Само у РС и ФБиХ се нотарски обрађују оснивачки акти свих привредних друштава, у свим земљама бивше СФРЈ од нотарске обраде оснивачких аката су ослобођене једноставне организационе форме привредних друштава какво је инокосно друштво са ограниченом одговорношћу – укидање нотарске обраде оснивачких аката инокосних доо са минималним оснивачким капиталом)

Процедура 2: Потврда банке о положеном оснивачком капиталу

Отварање привременог рачуна, те полог 1000 КМ (минимум је 2000 КМ, остатак је потребно положити у року од двије године од дана оснивања), документација: копија оснивачког акта, копија личне карте оснивача – бесплатна процедура.

(Уколико се укине оснивачки капитал и ова процедура се укида (оснивачки капитал у Србији 100 дин, Црној Гори 1 евро, у Македонији и Албанији укинут), у противном шалтер банке може да буде лоциран у институцији надлежној за процес регистрације пословних субјеката, а одабир може да се изврши путем јавног конкурса)

- **Пети дан:**

Процедура 3: Судска регистрација привредног друштва

Нотар/оснивач/одговорно лице подноси суду захтјев за регистрацију са потребним документима (нотарски обрађен оснивачки акт, потврда банке о положеном оснивачком капиталу, овјерен потпис одговорног лица, овјерене копије личне карте/пасоша власника и одговорног лица, увјерење из судског регистра новчаних казни те уплатнице за судску таксу и објаву у Службеном гласнику РС) – судска такса 450 КМ, односно уколико се тражи регистрација спољнотрговинског промета још додатних 300 КМ, те објава у Службеном гласнику 50 КМ, рок поступања до 7 дана уколико је предата сва потребна документација.

(Пребацити регистрацију привредних друштава из привредних судова, али и регистрацију предузетника из општина у посебну институцију надлежну за регистрацију пословних субјеката – смањење времена трајања, коштања и потребне документације – увести могућност електронске предаје скенираних докумената на е-маил адресу надлежне

институције за регистрацију пословних субјеката, а приликом подизања рјешења достављање потребних докумената у материјалној верзији – рок за поступање 3 дана / поједноставити постојећи процес регистрације у окружним привредним судовима у виду смањења времена трајања, коштања и потребне документације).

- **Дванаести дан**

Процедура 3: Судска регистрација привредног друштва

Преузимање судског рјешења из надлежног привредног суда.

Процедура 4: Израда печата

Израда печата у овлаштеној печаторезници уз копију судског рјешења, а оригинала на увид, просјечна цијена печата 40KM, рок поступања 1 дан.

(Печаторезница може да буде лоцирана у институцији надлежној за процес регистрације пословних субјеката, а одабир може да се изврши путем јавног конкурса)

- **Тринаести дан**

Процедура 4: Печат привредног друштва

Преузимање печата.

Процедура 5: Додјела статистичког броја

Посјета Републичком заводу за статистику РС за добијање тзв. статистичког броја, такса 10KM, рок поступања 1 дан, документација: копија судског рјешења, печат, попуњен захтјев те овјерен потпис одговорног лица.

(Надлежна институција за регистрацију пословних субјеката по службеној дужности прибавља матични број – посебно отворена е-маил адреса у РЗС која се на почетку сваког радног дана отвара и до краја тог истог дана шаљу матични бројеви и разврставање по класификацији дјелатности за заprimљене захтјеве за регистрацију код надлежне институције)

- **Четрнаести дан:**

Процедура 5: Додјела статистичког броја

Преузимање потврде о статистичком броју.

Процедура 6: Потврда о пореској регистрацији

Посјета Пореској управи РС за добијање тзв. ЈИБ броја, такса 2KM, рок поступања до 2 дана (уколико странка истакне да јој је хитно потребна потврда, иста се издаје у року од 1 дана), документација: овјерена копија судског рјешења, попуњен образац захтјева, потврда о статистичком броју, печат, уговор са књиговођом уколико ће се књиговодство водити ван просторија привредног друштва те овјерен потпис одговорног лица.

(Надлежна институција за регистрацију пословних субјеката по службеној дужности прибавља ЈИБ број – посебно отворена е-маил адреса у ПУ РС, која се на почетку сваког радног дана отвара и до краја тог истог дана шаљу ЈИБ бројеви за заprimљене захтјеве за регистрацију код надлежне институције)

- **Шеснаести дан:**

Процедура 6: Потврда о пореској регистрацији

Преузимање потврде о ЈИБ броју. Посјета једном од овлашћених дистрибутера фискалних уређаја/каса ради склапања уговора, бирања фискалне касе у складу са потребама пословања те подношење иницијалног захтјева за фискализацијом.

Процедура 7: Отварање трансакционог рачуна, картон депонованих потписа

Посјета банци те отварање трансакционог рачуна гашењем привременог и пребацивањем власничког капитала на исти. Потребна документација је овјерена копија судског рјешења, статистичког и ЈИБ броја те захтјев за отварање - бесплатна процедура.

(Уколико се укине оснивачки капитал и ова процедура се укида, у противном шалтер банке може да буде лициран у институцији надлежној за процес регистрације пословних субјеката, а одабир може да се изврши путем јавног конкурса)

Процедура 8: ПДВ регистрација

Посјета Управи за индиректно опорезивање БиХ за обављање пдв регистрације (царинске, акцизне или шпедитерске), такса 25KM, рок поступања до 7 дана, документација: овјерена копија судског рјешења, ЈИБ-а те картона депонованих потписа.

(Надлежна институција за регистрацију пословних субјеката по службеној дужности прибавља ПИБ број – посебно отворена е-маил адреса у УИО, која се на почетку сваког радног дана отвара и до краја тог истог дана шаљу ПИБ бројеви за заprimљене захтјеве за регистрацију код надлежне институције)

Процедура: Општинско рјешење за обављање дјелатности - само за дјелатности трговине, туризма и угоститељства

Посјета општини - привредном одјељењу за издавање рјешења (примјер из Бањалуке), такса 102KM, рок поступања око 3 дана, документација: овјерена копија судског рјешења те овјерена изјава на већ припремљеном обрасцу одговорног лица да испуњава минимално техничке услове за обављање поменутих дјелатности.

(Ова процедура би се могла укинути уколико се процес регистрације премјести из привредних судова у посебну институцију која ће имати искључиву надлежност над регистрацијом свих пословних субјеката у РС и привредних друштава и предузетника.)

▪ **Деветнаести дан (опционо)**

Процедура: Општинско рјешење за обављање дјелатности-само за дјелатности трговине, туризма и угоститељства

Преузимање општинског рјешења.

Двадесеттрећи дан - ОТПОЧИЊАЊЕ ПОСЛОВАЊА

Процедура 8: ПДВ регистрација

Преузимање потврде о ПДВ броју.

Процедура 9: Правилник о раду

Састављање правилника о раду у привредном друштву.

Процедура 10: Пријава запослених радника

Посјета Пореској управи ради пријаве запослених на већ прописаним обрасцима, бесплатна процедура.

Дакле, за отпочињање пословања у Републици Српској уколико би се спровела потпуна реформа (посебна институција надлежна за процес регистрације пословних субјеката у РС) би било потребно:

- **3-5 дана** умјесто 23 дана;
- **4 процедуре** умјесто 10 процедура, тј. 11 за дјелатности трговине, туризма и угоститељства јер морају да прибављају општинско рјешење;

- **Посјетити 3 институције:** институцију за регистрацију, дистрибутера фискалних уређаја и ПУРС – пријава радника (под условом да се по службеној дужности институција за регистрацију обраћа ПУРС, РЗСРС и УИОБиХ, те да је печаторезница и банка лоцирани у објекту институције за регистрацију) умјесто 10 институција и то: нотара, основни суд, општину, банку, привредни суд, печаторезницу, Републички завод за статистику, Пореску управу, Управу за индиректно опорезивање и овлаштеног дистрибутера фискалних уређаја;
- трошкови регистрације би били око 100 КМ умјесто од 1130 КМ до 1532 КМ без умножавања и овјере потребних докумената.

5. SWOT АНАЛИЗА РЕФОРМЕ ПРОЦЕСА РЕГИСТРАЦИЈЕ ПОСЛОВНИХ СУБЈЕКАТА У РС

(поједностављени процес регистрације)

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Једноставнији, јефтини и бржи процес регистрације пословних субјеката у Републици Српској • Сви статусни регистри о привреди Републике Српске на једном мјесту • Успостављање једношалтерског система на којем заинтересовано лице за оснивање пословног субјекта може да обави све процедуре и плати све трошкове на једном мјесту • Једноставнији, бржи и јефтинији процес пререгистрације или статусне измјене (овлаштеног лица, назива, адресе, дјелатности, власника и сл.), а не као досад да процес пререгистрације кошта и траје као и процес иницијалне регистрације • Извлачење регистара из органа управе и оформљење једног јединственог регистра, смањење броја управних поступака, квалитетније искориштење државних службеника за креативније послове у управи РС, а не као досад поред три регистра у судовима, Пореској управи и Републичком заводу за статистику и регистру сваког ургана управе пословних субјеката из своје ресорне надлежности • Одређена врста софтвера већ постоји и уз одређене модификације можда може да буде употребљен 	<ul style="list-style-type: none"> • Потребна снажна и недвосмислена политичка воља и подршка спровођењу процеса реформе • Потребно квалитетно осмислити реформу • Да би се реформа квалитетно и темељно спровела потребно је донијети измјене од минимално 20 законских и 6 подзаконских рјешења у једном пакету како би се избјегло нежељено компликовање процеса, а што подразумијева обимнију законодавну активност • Спремност институција на реформу, поготово код тарифа око нотарске обраде оснивачких аката привредних друштава • Спремност евентуално нове институције у виду кадрова и опреме са којом располаже да преузме овај процес, неопходне обуке и осавремењење опреме (обављени разговори са овом институцијом и она је изразила заинтересованост за преузимање овог процеса у своју надлежност) • Извлачењем регистара из органа управе мораће се приступити измјени систематизација појединих органа управе како би се радници којима је у опису радног мјеста било администрирање регистром, додијелили друга радна мјеста и/или радни задаци • Уколико се из суда пренесе регистрација на ново тијело, у почетном периоду доћи ће до смањења буџетских прихода због смањења такси судских и органа управе од процеса регистрације пословних субјеката (отприлике око 1.000.000 КМ) • Могуће је да ће бити потребно обезбиједити додатна финансијска средства у буџету РС за ново тијело (обуке, опрема, евентуално додатни радници) • Потребно је успоставити добру електронску комуникацију са институцијама које су укључене и прате процес регистрације пословних субјеката као што су Пореска управа РС, Републички завод за статистику РС и Управа за индиректно опорезивање БиХ

ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Побољшање пословног окружења и самим тим боље рангирање Бања Луке и Републике Српске у међународним извјештајима • Могућност повлачења донаторских средстава од међународних организација као што су WB/IFC, USAID, UNDP, EU/Sigma, GIZ или кроз инструменте предприступне помоћи IPA - Компонента 1 – Изградња институција како би се покрили трошкови овог реформског процеса • Бесплатна свјетска медијска промоција Републике Српске од стране међународних институција • Повећани прилив страних инвеститора • Повећан број пореских обвезника • Смањење незапослености кроз веће одлучивање грађана на отварање сопственог бизниса и самозапошљавање • Усклађивање са директивама ЕУ које прописују успостављање привредних регистара и њихово повезивање међу земљама чланицама због јединственог економског тржишта (89/666/EEZ, 2005/56/EZ, 2009/101/EZ и 2012/17/EU) • Због веће ажурности, комплетности, тачности и квалитете извјештавања о стању у привредном сектору, створиће се боља основа за будуће пројекције и планирање економске политике Републике Српске • Због квалитетније и ажурније базе података о пословној заједници могуће је повећање фискалне дисциплине и покретања правовремених стечаја као мјере за санацију и консолидовање пословних субјеката 	<ul style="list-style-type: none"> • Уколико се реформа не спроведе и не имплементира закључно до 01.09.2013. године пропушта се прилика за напредак Бања Луке у извјештају о Лакоћи пословања у Југоисточној Европи за 2014. годину Свјетске банке, а који обухвата 22 града поменутог региона. Прикупљање података за наредни извјештај је тек 2016, а публикавање извјештаја 2017. године • Уколико БиХ ниво не пристане на измјену кривних законских прописа, доћи ће до колизије прописа РС са прописима БиХ • Често донаторска средства није могуће повући уколико нису укључени сви нивои власти у БиХ • За овај реформски процес је потребно вријеме од минимално годину дана

6. МИШЉЕЊА ИНСТИТУЦИЈА НА ПОЧЕТНИ МАТЕРИЈАЛ

У циљу припреме коначне информације за Владу Републике Српске, на полазни материјал затражено је мишљење надлежних институција.

При томе се мишљења односи првенствено на сљедеће:

1. Пренос надлежности регистрације
2. Питање занатско-предузетничке дјелатности
3. Информациони систем.

Издајамо најважнија:

Министарство правде је дало сљедеће мишљење:

- Против преноса надлежности за вођење Регистра пословних субјеката с привредних судова у РС на Агенцију за посредничке, информатичке и финансијске услуге (АПИФ);
- Рок од седам дана се може додатно скратити кроз одређене измјене законске и подзаконске регулативе из области судског регистра пословних субјеката, те одређене организационо-управљачке процедуре у судском пословању;
- Оправдано је извршити неопходне анализе и приступити потребним измјенама законских прописа из области нотаријата с циљем убрзања процеса регистрације пословних субјеката и евентуалног смањења цијена појединих нотарских услуга, али и других административних трошкова.

Министарство трговине и туризма је дало сљедеће мишљење:

- Подржава све иницијативе за спровођење реформи у областима привређивања и пословања привредних субјеката (привредних друштава и самосталних предузетника) у Републици Српској;
- Упозорава на реформу у регистрацији предузетничке дјелатности, уколико ће реформски процеси у домену регистрације пословне дјелатности обухватити само сегмент отпочињања дјелатности привредних друштава, а задржати регистрацију предузетничке дјелатности код надлежног органа јединице локалне самоуправе, поставља се питање цјелисходности таквог система двојне регистрације пословних субјеката у РС (у попису правне регулативе недостаје Закон о занатско-предузетничкој дјелатности);
- Реформски процеси у домену регистрације пословне дјелатности треба да се одвијају на начин да се регистрација свих облика привређивања врши код једног органа управе - нејасно питање регистрације банака, удружења, фондација, невладиних организација;
- Реформским процесима треба обухватити ситуације које су прописане бројним материјалним прописима који заснивају првостепену управну надлежност републичких органа управе у појединим управним областима (нпр. Закон о рибарству, Закон о играма на срећу, Закон о водама, Закон о унутрашњој пловидби, Закон о вину и ракији, Закон о уређењу простора и грађењу, Закон о заштити животне средине, Закон о друмском саобраћају и сл.), ако је интенција да се поједностави регистрација дјелатности привредних друштава и других облика привређивања. Самим тим, попис правне регулативе коју би евентуално требало промијенити у случају реформе би био знатно дужи и свеобухватнији;
- Орган надлежан за спровођење поступка регистрације пословне дјелатности мора да буде организован као републички орган управе и да представља дио система републичке управе, под ингеренцијом Владе РС, што би било потпуно усклађено са Уставом РС у сегменту надлежности извршне власти у РС;
- Орган надлежан за спровођење поступка регистрације пословне дјелатности по пренесеној надлежности за поступање са судова на исти, треба кадровски ојачати службеницима с високом стручном спремом, што је могуће ријешити преузимањем службеника задужених за спровођење првостепеног управног поступка у републичким и општинским органима управе, из разлога што

се ради о пословима вођења првостепеног управног поступка који чине основне послове управе и за које је потребно стећи стручно звање дипломираног правника.

Министарство управе и локалне самоуправе је дало сљедеће мишљење:

- Сагледати могућност да поступак регистрације воде основни судови, а нарочито у вези с приједлогом да се тај поступак да у надлежност АПИФ-у, те је неопходно анализирати кадровску структуру АПИФ-а у подручним јединицама. С тим у вези, наглашавамо да АПИФ није у систему републичке управе, да се на запослене у АПИФ-у не примјењују прописи којима се уређује радно-правни статус државних службеника и намјештеника, та да би овај приједлог подразумијевао оснивање новог републичког органа управе;
- Либерализација поступка прибављања рјешења за обављање дјелатности физичких лица – предузетника је већим дијелом извршена ступањем на снагу Закона о занатско-предузетничкој дјелатности и исту је потребно наставити;
- Преношење надлежности за вођење првостепеног управног поступка доношења рјешења којима се одобрава обављање самосталне дјелатности са органа јединица локалне самоуправе на републички ниво, као и вођење регистра предузетника, у супротности је с начелом супсидијарности утврђеним Европском повељом о локалној самоуправи као и стратешким опредељењима РС утврђеним Стратегијом развоја локалне самоуправе у РС за период од 2009-2015. године, а који се односи на функционалну и фискалну децентрализацију.

Министарство индустрије, енергетике и рударства подржава реформу процеса регистрације пословања у РС.

Министарство рада и борачко-инвалидске заштите подржава реформу процеса регистрације пословања у РС.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде подржава реформу процеса регистрације пословања у Републици Српској и додаје да се у свом раду сусреће с проблемом да власници појединих фирми након што постану дужници према Министарству и као такви више не могу бити корисници средстава подстицаја, без проблема оснивају нове фирме и аплицирају за средства, а Министарство нема основа да их одбије, те и овај проблем треба размотрити и наћи адекватно системско рјешење.

Републички завод за статистику даје сљедеће мишљење:

- Чињеница је да је свеукупан процес регистрације пословања сувише компликован и да траје предуго. Завод је заинтересован да се пословним субјектима олакша процес регистрације и да је неопходно у што краћем временском року развити детаљан план за реализацију овог пројекта и описати конкретне кораке реформе;
- РЗС на основу методологије, која је прописана Законом о класификацији дјелатности и Регистру пословних субјеката по дјелатностима у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“, број 119/10) и Правилником о разврставању пословних субјеката и вођењу Регистра пословних по дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број 119/10), између осталог, одређује основну дјелатност пословног субјекта, те би у случају реформе процеса регистрације било неопходно задржати наведену методологију како би се одржао континуитет постојећег Регистра пословних субјеката. Нови систем регистрације захтијевао би измјену наведених законски и подзаконских аката, као и низ измјена у начину рада.

Министарство науке и технологије ће свој допринос у реализацији предложене реформе дати путем учешћа Агенције за информационо друштво Републике Српске.

Агенција за информационо друштво Републике Српске је дала сљедеће мишљење:

- Тренутна ситуација у области регистрације привредних друштава у РС са информатичког аспекта, односно стања инфраструктуре је незадовољавајућа, јер се готово цјелокупан процес одвија мануелно, у папирној форми.
- Потребно је урадити темељну легислативну реформу како би се отклониле законске баријере у смислу неопходности папирне форме. С обзиром на то да Република Српска има важећи Закон о електронском документу, који признаје правну снагу електронским исправама и у том смислу је потпуно изједначава с папирном, сувишно је инсистирати у било којој фази регистрације друштва на папиру.
- Сви учесници у процесу регистрације су својеврсна технолошка острва, тј. сваки информациони систем је затворен што додатно компликује процес. Нпр. постоје одвојени системи Пореске управе, Завода за статистику, Привредног суда, итд., што ће морати да се мијења како би се успоставила интерконекција и стандардизација у смислу размјене података.
- Мора се ићи у измјену тренутног Закона о електронском потпису РС, како би се нотарима омогућило коришћење квалификованог електронског потписа.
- Што се тиче институционалног рјешавања контактне тачке за one-stop shop, тј. мјеста гдје би се одвијао процес регистрације, не постоји никаква препрека за измјештање ове процедуре из привредних судова у домен управе. Треба размислити о успостављању Агенције за привредне регистре (по узору на Србију) или додјељивање ове дјелатности некој од постојећих институција, уколико су за то створени услови. Примарни посао суда је да пресуђује у конкретним привредним споровима, а измјештањем послова регистрације друштава они би се додатно растеретили што би допринијело ефикасности истих.

Министарство здравља и социјалне заштите сматра да процедуре за оснивање установа здравствене и социјалне заштите не треба укидати, нити поједностављивати, а исте су прописане законом и подзаконским актом. Дјелатност здравствених и социјалних установа је дјелатност од општег интереса за Републику Српску.

Министарство унутрашњих послова нема сугестија на садржај информације. Иако реформа има мултисекторску димензију, Министарство усљед специфичног дјелокруга послова нема регулаторна овлашћења у подручјима у којима је информацијом идентификована потреба унапређења легислативе и постојеће праксе.

Министарство просвјете и културе нема примједби на прелиминарну информацију.

Министарство саобраћаја и веза нема примједби на Информацију о потреби реформе процеса регистрације пословања у РС и подржава иницијативу Министарства за економске односе и регионалну сарадњу за провођење реформе у овој области.

Министарство породице, омладине и спорта нема сугестија и приједлога на прелиминарну информацију, односно даје позитивно мишљење на исту.

Министарство за избјеглице и расељена лица нема сугестија на информацију.

Може се закључити да се све надлежне институције слажу да је потребно ући у процес реформе у овој области. Међутим, мишљења на поједине елементе реформе су опречна у неким случајевима. Исто тако, реформски процес је вишедимензионалног карактера и не подразумева само измјену законских прописа, већ и потенцијално новог информационог система, смањивања појединих трошкова, итд.

С обзиром на наведено предлажемо формирање мјешовите радне групе, која би у року од 30 дана била дужна Влади Републике Српске доставити усаглашени приједлог акционог плана за спровођење

реформе, а уз обавезу да се процес регистрације значајно побољша у смислу смањења трошкова за пословну заједницу, смањена процедура и потребних дана и приближи земљама окружења.

Будући да су већ извршене консултације са надлежним институцијама, у прилогу достављамо приједлог рјешења за формирање радне групе.

М И Н И С Т А Р

Жељка Цвијановић

ПРИЛОГ 1. – Правна регулатива коју би требало мијењати

Правна регулатива (прелиминарно) коју би евентуално требало промијенити у случају реформе

Процес отпочињања пословања у Републици Српској утиче минимално 21 законска рјешења (од којих су 4 на нивоу БиХ) и 6 подзаконских аката (један на нивоу БиХ):

- Закон о управном поступку (Службени гласник Републике Српске, број 13/02, 50/10)
- Закон о нотарима (Службени гласник Републике Српске, бр. 86/04, 02/05, 74/05, 76/05, 91/06, 37/07, 50/10, 78/11)
- Закон привредним друштвима (Службени гласник Републике Српске, бр. 127/08, 58/09 и 100/11)
- Закон о занатско-предузетничкој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 117/11)
- Закон о регистрацији пословних субјеката (Службени гласник Републике Српске, број 42/05)
- Закон о пореском поступку (Службени гласник Републике Српске, бр. 102/11 и 108/11)
- Правилник о регистрацији и идентификацији пореских обвезника (Службени гласник Републике Српске, број 25/10)
- Правилник о регистрацији у јединствени систем регистрације, контроле и наплате доприноса у Републици Српској (Службени гласник Републике Српске, бр. 110/09, 78/10)
- Закон о фискалним касама (Службени гласник Републике Српске, бр. 69/07, 1/11)
- Правилник о садржају захтјева за иницијалну фискализацију (Службени гласник Републике Српске, број 18/08)
- Закон о класификацији дјелатности и регистру пословних субјеката по дјелатностима у Републици Српској (Службени гласник Републике Српске, број 74/10)
- Уредба о класификацији дјелатности Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, број 119/10)
- Правилник о разврставању пословних субјеката и вођењу регистра пословних субјеката по дјелатностима (Службени гласник Републике Српске, број 119/10)
- Закон о судовима (Службени гласник Републике Српске, бр. 111/04, 109/05, 37/06, 119/08)
- Закон о судским таксама (Службени гласник Републике Српске, бр. 73/08, 49/09)
- Закон о административним таксама (Службени гласник Републике Српске, број 100/11)
- Закон о унутрашњем платном промету (Службени гласник Републике Српске, број 12/01)
- Закон о порезу на додату вриједност (Службени гласник БиХ, бр. 9/05, 35/05, 100/08)
- Закон о систему индиректног опорезивања у БиХ (Службени гласник БиХ, бр. 44/03, 52/04, 34/07 и 49/09)
- Правилник о регистрацији и упису у јединствени регистар обвезника индиректних пореза (Службени гласник БиХ, бр. 28/07, 54/10)
- Закон о печатима (Службени гласник Републике Српске, бр. 17/91, 63/01)
- Закон о трговини (Службени гласник Републике Српске, бр. 6/07, 52/11)
- Закон о угоститељству (Службени гласник Републике Српске, број 15/10)
- Закон о туризму (Службени гласник Републике Српске, број 70/11)
- Закон о страним улагањима Републике Српске (Службени гласник Републике Српске, бр. 25/02, 24/04 и 52/11)
- Закон о политици директних страних улагања у Босну и Херцеговину (Службени гласник БиХ, бр. 17/98, 13/03 и 48/10)
- Закон о електронском потпису (Службени гласник Републике Српске, број 59/08)
- Закон о електронском потпису БиХ /Службени гласник БиХ, број 91/06)

+ прописи из појединих дјелатности за које је потребна претходна сагласност или дозвола за обављање исте.

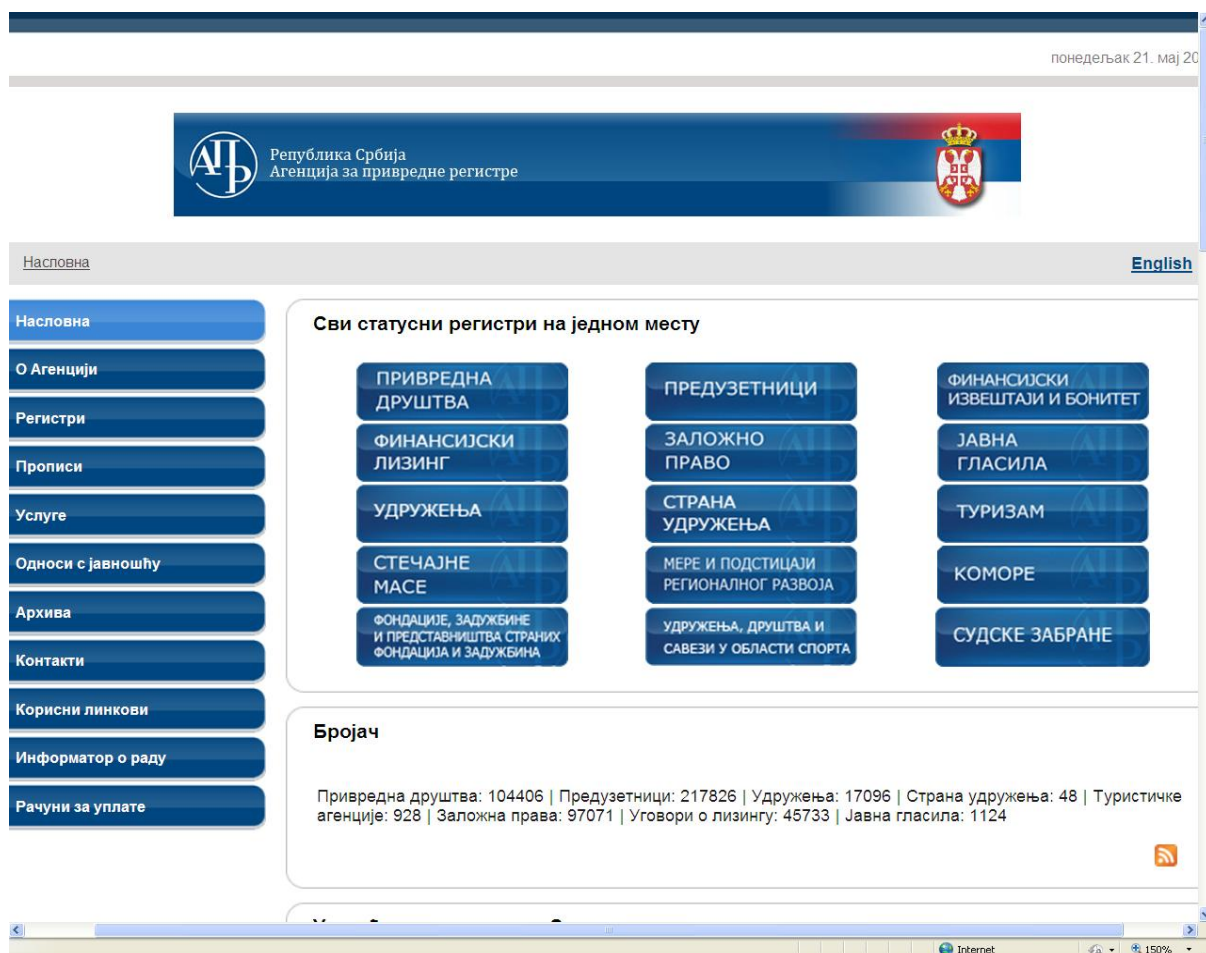
Било би добро наведене прописе измијенити у пакету како би се постигао прави и синергетски ефекат, онемогућило компликовање процеса и спровела комплетна и темељна реформа на најефикаснији и најефективнији начин.

ПРИЛОГ 2. – Анализа потребних процедура, времена и трошкова отпочињања пословања у земљама

2.1. Србија

Србија је увела од 01.01.2005. године Агенцију за привредне регистре и Законом о регистрацији привредних субјеката извукла регистрацију из судова. Данас Агенција за привредне регистре обухвата све статусне регистре на једном мјесту: привредна друштва, предузетници, финансијски извјештаји и бонитет, финансијски лизинг, založno право, јавна гласила, домаћа и страна удружења, туризам, стечајне масе, мјере и подстицаји регионалног развоја, коморе, фондације, задужбине и представништва страних фондација и задужбина, удружења, савези и друштва у области спорта, судске забране. Процес регистрације је веома једноставан – сви кораци, потребна документација, износ такси и упутство за плаћање је на сајту Агенције - тако што, уколико то желите, можете да резервишете име привредног друштва (1300 дин – око 26KM), и са сајта Агенције скинете и попуните захтјев за форму привредног друштва коју желите да региструјете, те доставите пратећу документацију: оснивачки акт са овјереним потписима чланова друштва (у суду или општини, а од 01.09.2012. године и код нотара) који такође можете да скинете у типском облику са сајта Агенције, копија идентификационог документа, одлука о именовању заступника ако није одређен оснивачким актом, овјерен потпис заступника, потврда банке о уплати новчаног улога (од 01.02.2012. минимални капитал за доо је 100 дин – око 2KM, а за акционарска друштва 3.000.000 дин – око 60.000KM), доказ о уплати накнаде (регистрација оснивачког акта 1000 дин – око 20KM, регистрација привредног друштва 4.500дин – 90KM, добијање матичног броја 2140дин-око 43KM, све укупно – 153KM). Рок за издавање рјешења је 5 дана и са истим добијате регистраски/матични број, порески/царински идентификациони број и број осигураника здравственог осигурања. Више информација на <http://www.apr.gov.rs/>.

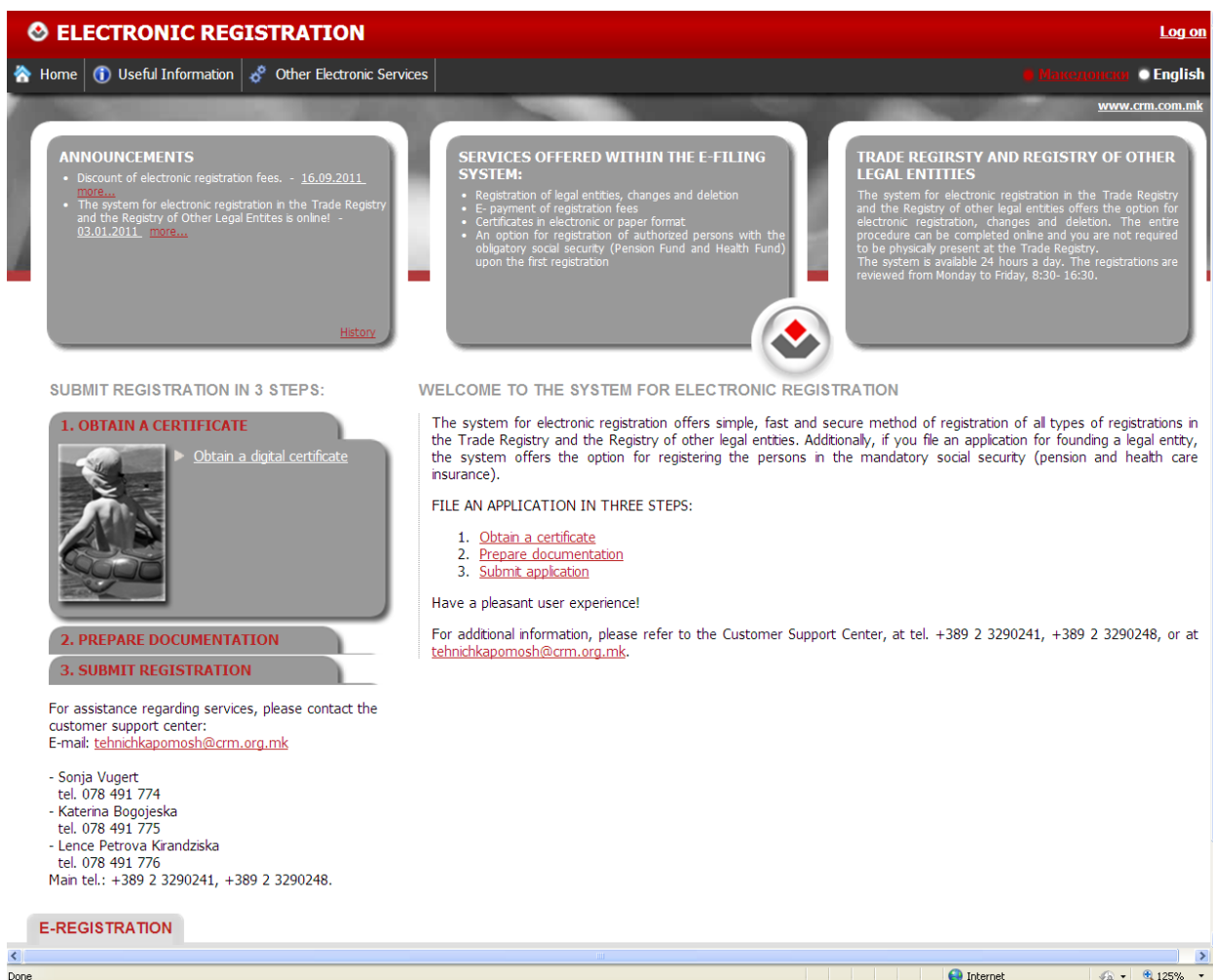
2.2. Хрватска

У Хрватској процес регистрације приредних друштава се води у трговачким судовима (њих 11). Реформом под називом Hitro.hr од 2012. године (убрзана комуникација грађана и пословних субјеката са државном управом) је омогућено електронско оснивање друштва са ограниченом одговорношћу са основним капиталом у новцу из било које нотарске канцеларије (318) или канцеларије Hitro.hr (59) на било који од трговачких судова (11) у року од 24 сата. Први корак је резервација имена друштва тако што ћете у електронском регистру суда провјерити да ли постоји жељено име. Други корак је нотар гдје се врши овјера потписа оснивача и овлашћеног лица (30 куна по потпису – око 8KM) и који шаље пријаву онлајн у најближу Hitro.hr канцеларију. Уплате на име регистрације (10 куна резервација имена, 400 куна суд, објава у Народним новинама 900 куна – 1310 куна – око 342 KM) и оснивачког улога (20.000 куна – око 5222KM) се могу извршити у FINA пословницама у оквиру којих се и налазе Hitro.hr канцеларије. Hitro.hr комплетира предмет и шаље суду који у року од 24 сата региструје доо и шаље рјешење о оснивању у Hitro.hr, након чега Hitro.hr по службеној дужности прибавља разврставање по класификацији дјелатности, односно матични број. По преузимању документације потребно је израдити печат и отворити рачун у пословној банци на који одмах лијеже оснивачки полог. У Hitro.hr се могу одмах и електронски пријавити и радници на систем здравственог и пензијског осигурања (e-Mirovinsko и e-Zdravstveno). Након овог корака потребно се пријавити Пореској управи ради добијања пореског и царинског броја уз документацију само на увид. Више информација на <http://www.hitro.hr/Default.aspx>.

2.3. Македонија

У Македонији је, у циљу привлачења страних инвестиција и побољшања пословног амбијента, од 01.01.2006. године успостављен једношалтерски систем оснивања пословних субјеката (доступан у 10 градова). Сву потребну документацију (оснивачки акт, овјерене потписе оснивача и овлаштеног лица код нотара (172 нотарске канцеларије, овјера потписа 100 денара – око 3КМ), оснивачки капитал је укинут, те таксу од 2399 денара за регистрацију код шалтера – око 76КМ је потребно доставити на једношалтерски систем. Рок за добијање рјешења и свих потребних потврда о регистрацији (пореска, статистика, ПИО, здравство) је 3 дана. Више информација на <http://www.crm.com.mk/>.

2.4. Словенија

Словенија је почетком 2008. године приступила поједностављивању регистрације предузетника и једноставних облика друштва са ограниченом одговорношћу (један власник, минимални оснивачки капитал). Регистрација пословних субјекта је могућа преко портала е-владе @vem, на више од 200 VEM канцеларија или у било ком од 94 нотара Словеније. Пословни регистар води Агенција за јавне регистре (AJPES), у чијем склопу се налази судски регистар, односно ове две институције су уједињене. Минимални оснивачки капитал је 7.500 еура. Процедура регистрације је бесплатна као и пријава на обавезне видове регистрације. За електронску регистрацију потребно је прибавити електронски потпис код Министарства јавне управе (бесплатно за њихове држављане, 8,76 еура за правна лица и предузетнике на годишњем нивоу) и са истим можете да региструјете инокосно друштво са ограниченом одговорношћу, отворите електронски трансакциони рачун за полог почетног капитала, пријавите социјално и здравствено осигурање, регистровати се код пореске канцеларије.

Потребно вријеме је од 4-6 радних дана. Више информација је доступно на интернет страници <http://evem.gov.si/evem/en/home.evem>.

eVEM
Državni portal za podjetja in podjetnike

REPUBLICA SLOVENIJA
UPRAVA

Welcome to e-VEM portal!

Through the e-VEM portal companies or entrepreneurs may carry out electronic services, which are linked to the formation of a company and some other procedures that are carried out by a business entity upon or after its formation. Some services can be done by entrepreneurs or companies on their own online while in some other cases the VEM office or a Notary's Office need to be visited.

Companies	Sole traders
✓ Entry of companies in the Court/Business Register	✓ Entry of an entrepreneur in the Business Register
✓ Registration of companies' changes in the Court/Business Register	✓ Entry of changes regarding a sole trader in the Business Register
✓ Deletion of companies from the Court/Business Register	✓ Deletion of a sole trader from the Business Register
✓ Registration of tax data	✓ Registration of tax data
✓ Submission of an application for the issue of VAT identification number	✓ Submission of an application for the issue of VAT identification number
✓ Obtaining a permission for an artisan or small business	✓ Obtaining a permission for an artisan or small business
✓ Registration of a member and a worker for statutory social security	✓ Registration of a sole trader and a worker for statutory social security
✓ Registration of family members for compulsory health insurance	✓ Registration of family members for compulsory health insurance
✓ Publication of an open work post	✓ Publication of an open work post

WHAT DO I NEED

SOLE TRADERS

Foreign physical person can register as a sole trader in Republic of Slovenia on [VEM offices](#). As they visit office, they must provide:

- » foreign identity document (passport, identity card);
- » slovenian tax number (legal confirmation of tax number), that means that person must be registered in Central Register of

2.5. Црна Гора

У оквиру активности Савјета за регулаторну реформу и унапређење пословног амбијента, од 20 маја 2011. године, успостављен је једношалтерски систем за регистрацију предузећа у оквиру Централног регистра Привредног суда (ЦРПС). Нови привредни субјекти су у могућности да на једном мјесту региструју предузеће, пријаве се за општу пореску регистрацију, добију ПДВ, акцизни и царински број. У наредном периоду, реализацијом планираних активности, биће омогућена и регистрација предузећа у 8 подручних јединица Пореске управе, умјесто досадашње регистрације која се могла обавити само у Централном регистру Привредног суда у Подгорици. Минимални почетни капитал у Црној Гори је 1 еуро. Овјера оснивачких аката се врши у Привредном суду и кошта 13 еура + 2 еура по страници документа, те се у истом дану предаје захтјев за регистрацију и статистички број Привредном суду, гдје је законски рок за поступање 4 радна дана, али у пракси су потребна само 2. Такса за регистрацију је 10 еура + 12 еура таксе за објаву у Службеном гласнику. Слиједи израда печата (око 35 еура), те отварање трансакционог рачуна, које је бесплатно и предуслов за пореску регистрацију. Затим се јединственим захтјевом врши регистрација пореског обвезника, пријаву на социјално и пензионо осигурање, а обавјештење о регистрацији је готово за 2-3 дана. Након пријема поменутог обавјештења обавјештавају се инспекција и јединица локалне самоуправе, гдје само пословни субјекти који се баве дјелатношћу трговине плаћају 8 еура надлежној општинској управи. Више информација на <http://www.crps.me/index.php/me/naslovna>.

CRNA GORA

Centralni registar Privrednog suda

[NASLOVNA](#)[OBAVJEŠTENJA](#)[PRETRAGA REGISTRA](#)[PROPISI I OBRASCI](#)[LINKOVI](#)[MONTSTAT](#)

petak, 06 novembar 2009 11:07 |

Dobrodošli na web sajt Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici (CRPS)

CRPS je nadležan za registraciju privrednih društava i drugih subjekata u Republici Crnoj Gori. Želimo da vam omogućimo dostupnost informacija o registrovanim subjektima koristeći savremena sredstva komunikacije.

Na ovom sajtu mozete naći osim ažurnih podataka o registrovanim subjektima i propise koji regulišu njihovo osnivanje i registraciju.

Pozivamo vas da često posjećujete ovaj sajt i nadamo se da će vam sve dostupne informacije biti veoma korisne. Molimo vas da nam se obratite ukoliko smatrate da su vam potrebne dodatne informacije.

Hvala vam što ste posjetili sajt Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici.

S poštovanjem,

Dragan Rakočević

Predsjednik Privrednog suda u Podgorici

PRETRAGA

ODABIR JEZIKA

AKTUELNO

- ▶ Postupci za registraciju
- ▶ Adresa
- ▶ Linkovi
- ▶ Propisi i Obrasci
- ▶ Naslovna

CRPS Podgorica, Marka Miljanova 54, 81000 Podgorica, Crna Gora
Tel: +382 (0)20 230 858, e-mail: crps@t-com.me

Copyright © 2009 Montora Software
all rights reserved.

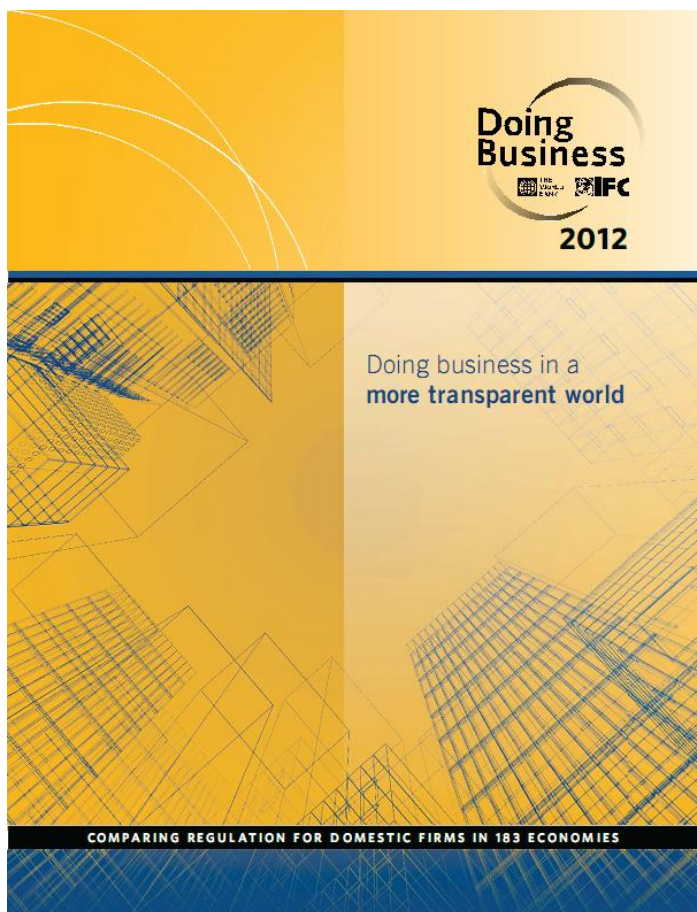
Internet

125%

ПРИЛОГ 3. – Позиционирање РС/БиХ у међународним извјештајима у вези отпочињања пословања

3.1. Публикација Свјетске банке о Лакоћи пословања 2012 (World Bank/Doing business 2012)

Economy	Year	Ease of Doing Business Rank	Starting a Business - Rank
Central African Republic	DB2012	182	160
Swaziland	DB2012	124	161
Bosnia and Herzegovina	DB2012	125	162
Niger	DB2012	173	163
Ecuador	DB2012	130	164
Guatemala	DB2012	97	165
India	DB2012	132	166
Angola	DB2012	172	167
Kosovo	DB2012	117	168
Bolivia	DB2012	153	169
Côte d'Ivoire	DB2012	167	170
Cambodia	DB2012	138	171
Comoros	DB2012	157	172
Suriname	DB2012	158	173
Togo	DB2012	162	174
Congo, Rep.	DB2012	181	175
Iraq	DB2012	164	176
West Bank and Gaza	DB2012	131	177
Equatorial Guinea	DB2012	155	178
Djibouti	DB2012	170	179
Haiti	DB2012	174	180
Guinea	DB2012	179	181
Eritrea	DB2012	180	182
Chad	DB2012	183	183

BOSNIA AND HERZEGOVINA		Eastern Europe & Central Asia		GNI per capita (US\$)	
Ease of doing business (rank)	125	Upper middle income		Population (m)	4,790
✓ Starting a business (rank)	162	Registering property (rank)	100	Trading across borders (rank)	108
Procedures (number)	12	Procedures (number)	7	Documents to export (number)	8
Time (days)	40	Time (days)	33	Time to export (days)	15
Cost (% of income per capita)	17.0	Cost (% of property value)	5.3	Cost to export (US\$ per container)	1,240
Minimum capital (% of income per capita)	29.4			Documents to import (number)	9
		Getting credit (rank)	67	Time to import (days)	16
✓ Dealing with construction permits (rank)	163	Strength of legal rights index (0-10)	5	Cost to import (US\$ per container)	1,200
Procedures (number)	18	Depth of credit information index (0-6)	5		
Time (days)	181	Public registry coverage (% of adults)	35.3	Enforcing contracts (rank)	125
Cost (% of income per capita)	1,112.9	Private bureau coverage (% of adults)	39.6	Procedures (number)	37
				Time (days)	595
Getting electricity (rank)	157	Protecting investors (rank)	97	Cost (% of claim)	40.4
Procedures (number)	8	Extent of disclosure index (0-10)	3		
Time (days)	125	Extent of director liability index (0-10)	6	Resolving insolvency (rank)	80
Cost (% of income per capita)	497.6	Ease of shareholder suits index (0-10)	6	Time (years)	3.3
		Strength of investor protection index (0-10)	5.0	Cost (% of estate)	9
				Recovery rate (cents on the dollar)	35.0
		Paying taxes (rank)	110		
		Payments (number per year)	40		
		Time (hours per year)	422		
		Total tax rate (% of profit)	25.0		

Према публикацији Свјетске Банке Лакоћа пословања за 2012. годину, Босна и Херцеговина је сврстана на 125. мјесто од 183 посматране земље. Ранг се одређује просјеком резултата за 9 критеријума, од којих је један и отпочињање пословања. Анализа Свјетске банке по том критеријуму смјешта БиХ на 162. мјесто на зачељу табеле у друштво неразвијених афричких и азијских земаља. На првом мјесту је Нови Зеланд са једном процедуром која траје свега 1 дан, нема минималног почетног

капитала, те трошкови оснивања пословног субјекта кошта 0,4% БДП по глави становника. Примјери најбоље праксе по броју процедура су управо Нови Зеланд и Канада (1), што се тиче времена поново Нови Зеланд (1 дан), минималног почетног капитала (захтјев не постоји у 96 земаља од 183), те је процедура оснивања новог пословног субјекта потпуно бесплатна у Словенији и Данској. Више информација на <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2012>.

3.2. Публикација Свјетске банке о Лакоћи пословања у Југоисточној Европи 2011 (World Bank/Doing business in South East Europe 2011)

Where is it easy to start a business—and where not?

RANK	City Economy	RANK	City Economy
1	Skopje FYR Macedonia (easiest)	12	Uzice Serbia
2	Bitola FYR Macedonia	13	Balti Moldova
3	Tetovo FYR Macedonia	14	Vranje Serbia
4	Pljevlja Montenegro	14	Zrenjanin Serbia
5	Niksic Montenegro	16	Krusevac Serbia
6	Podgorica Montenegro	17	Chisinau Moldova
7	Vlora Albania	18	Banja Luka Bosnia and Herzegovina
8	Shkodra Albania	19	Sarajevo Bosnia and Herzegovina
9	Durres Albania	20	Mostar Bosnia and Herzegovina
10	Tirana Albania	21	Prizren Kosovo
11	Belgrade Serbia	22	Pristina Kosovo (most difficult)

Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

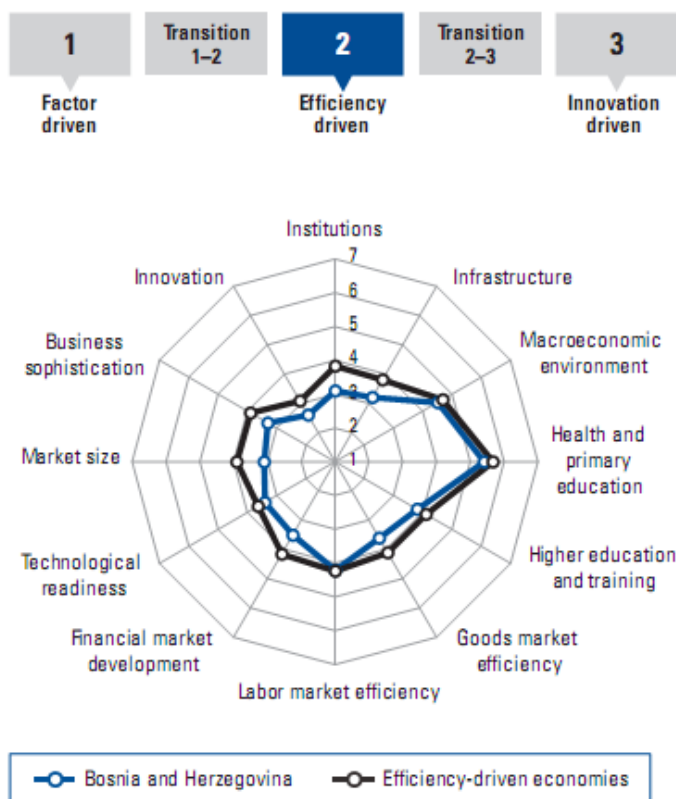
Starting a business (rank)	18	Registering property (rank)	21
Procedures (number)	10	Procedures (number)	7
Time (days)	21	Time (days)	103
Cost (% of income per capita)	16.0	Cost (% of the property value)	3.2
Paid-in minimum capital (% of income per capita)	30.5		
Dealing with construction permits (rank)	3	Enforcing contracts (rank)	15
Procedures (number)	18	Procedures (number)	37
Time (days)	228	Time (days)	1,220
Cost (% of income per capita)	415.3	Cost (% of claim)	27.7

У публикацији Свјетске банке о Лакоћи пословања у Југоисточној Европи 2011, Бањалука је проглашена, поред Скопља из Македоније, као град реформатор, који је направио промјену набоље у сва 4 посматрана критеријума (отпочињање пословања, грађевинске дозволе, регистрација власништва и извршење уговора). У теми отпочињање пословања, Бањалука је у односу на 2008. годину напредовала са 20-тог на 18. мјесто. У погледу сва 4 посматрана критеријума је рангирана боље у односу на остала два обухваћена града из БиХ, Сарајево и Мостар. Нови извјештај ће бити публикован 2014. године, а подаци за исти ће се прикупљати од септембра до децембра 2013. године. То значи да је Републици Српској и Бањалуци остало нешто мало више од године дана да усвоји и имплементира неопходне реформе како би се још боље позиционирала у једином међународном извјештају који не посматра БиХ као цјелину. Више информација на <http://www.doingbusiness.org/reports/subnational-reports/south-east-europe>.

3.3. Извјештај Свјетског економског форума о конкурентности 2011-2012 (World Economic Forum/The Global Competitiveness Report 2011-2012)

Stage of development

Global Competitiveness Index

	Rank (out of 139)	Score (1-7)
GCI 2010-2011	102	3.7
GCI 2009-2010 (out of 133)	109	3.5
GCI 2008-2009 (out of 134)	107	3.6
Basic requirements	98	4.1
1st pillar: Institutions	126	3.1
2nd pillar: Infrastructure	98	3.2
3rd pillar: Macroeconomic environment	81	4.5
4th pillar: Health and primary education	89	5.4
Efficiency enhancers	100	3.6
5th pillar: Higher education and training	88	3.8
6th pillar: Goods market efficiency	127	3.6
7th pillar: Labor market efficiency	94	4.2
8th pillar: Financial market development	113	3.5
9th pillar: Technological readiness	85	3.4
10th pillar: Market size	93	3.1
Innovation and sophistication factors	120	2.9
11th pillar: Business sophistication	115	3.3
12th pillar: Innovation	120	2.6

INDICATOR	RANK/139
6th pillar: Goods market efficiency	
6.01 Intensity of local competition	133
6.02 Extent of market dominance	137
6.03 Effectiveness of anti-monopoly policy	125
6.04 Extent and effect of taxation	132
6.05 Total tax rate*	23
6.06 Number of procedures required to start a business*	114
6.07 Time required to start a business*	121
6.08 Agricultural policy costs	123
6.09 Prevalence of trade barriers	91
6.10 Trade tariffs*	65
6.11 Prevalence of foreign ownership	96
6.12 Business impact of rules on FDI	113
6.13 Burden of customs procedures	105
6.14 Degree of customer orientation	107
6.15 Buyer sophistication	117

Свјетски економски форум сваке године издаје Извјештај о конкурентности 142 земље свијета. Конкурентност поједине земље мјере на основу три врсте фактора које интегришу 12 критеријума и 111 поткритеријума. Број процедура и вријеме које је

потребно за отпочињање пословања представљају два поткритеријума. БиХ је рангирана као 102-га од 142 земље свијета у глобалном рангу, а као 114-та по процедурама, односно 121. према потребном времену за отпочињање пословања. Више информација на <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>.

3.4. Форбсов преглед најбољих земаља за пословање 2011 (Forbes/Best Countries for Business 2011)

Home Page for the World's Business Leaders

[U.S.](#)
[EUROPE](#)
[ASIA](#)

[Home](#)
[Business](#)
[Investing](#)
[Technology](#)
[Entrepreneurs](#)
[Op/Ed](#)
[Leadership](#)

Best Countries for Business

#84 Bosnia and Herzegovina

◀ Morocco ▶ Paraguay ▶

	Rank
Trade Freedom	39 ↑
Monetary Freedom	28 ↑
Property Rights	110
Innovation	103
Technology	69 ↑

Rank-Previous Year	101	Red Tape	126
GDP Growth	0.8%	Investor Protection	76
GDP/Capita	\$6,600	Corruption	78
Trade Balance	-7.0%	Personal Freedom	76
Population	4.6 mil	Tax Burden	92
Public Debt As % of GDP	39.1	Market Performance	NA

80

Kazakhstan

81

El Salvador

82

China

83

Morocco

84

Bosnia and Herzegovina

85

Paraguay

86

Malawi

87

Philippines

88

Guyana

89

Armenia

90

Moldova

91

Guatemala

92

Egypt

93

Serbia

94

India

95

Argentina

96

Senegal

97

Vietnam

98

Madagascar

99

Pakistan

100

Bangladesh

101

Nigeria

102

Russia

103

Kuwait

104

Cambodia

105

Ukraine

106

Yemen

107

Uganda

108

Tanzania

109

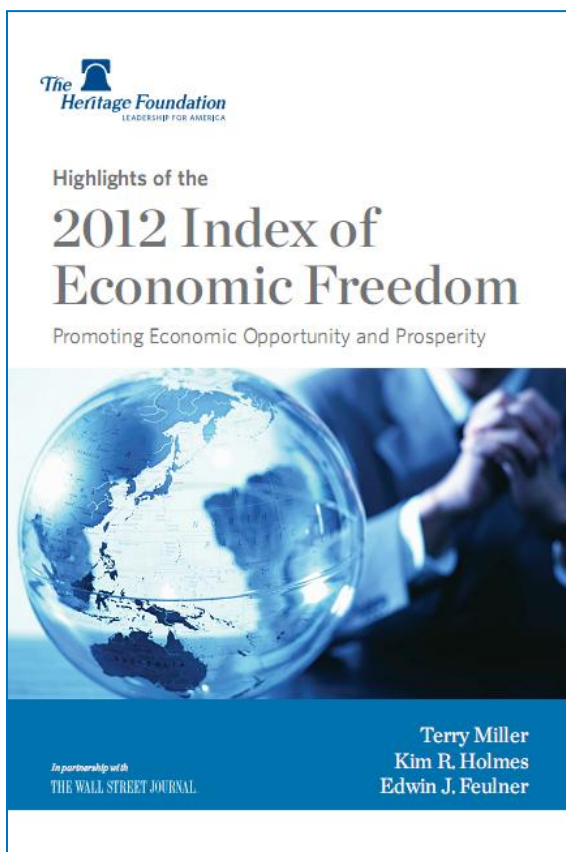
Italy

110

Burkina Faso

Познати свјатски часопис Форбс објављује своју листу најбољих земаља за пословање. Генерални ранг се одређује према просјеку 11 критеријума, од којих се један односи на административна оптерећења различитих врста, па и оних које се односе на отпочињање пословања. БиХ је оцијењена као 84-та земља свијета од 134 посматране државе по глобалном рангу, док је према својим административним процедурама смјештена на незавидно 126. мјесто. Дакле, Форбс сматра да је само 8 земаља на свијету има компликованије административне процедуре од БиХ. Више информација на http://www.forbes.com/lists/2011/6/best-countries-11_rank.html.

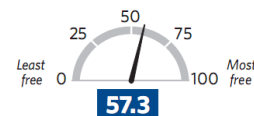
3.5. Индекс економске слободе Херитиџ фондације у сарадњи са Вол Стрит Журналом 2012 (The Heritage Foundation – Wall Street Journal/2012 Index of Economic Freedom)

BOSNIA AND HERZEGOVINA

Economic Freedom Score

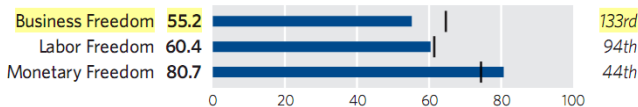
World Rank: **104**

Regional Rank: **38**

Score Changes

RULE OF LAW		LIMITED GOVERNMENT		REGULATORY EFFICIENCY		OPEN MARKETS	
Property Rights	0	Fiscal Freedom	+0.4	Business Freedom	-5.2	Trade Freedom	0
Freedom from Corruption	+2.0	Government Spending	+0.3	Labor Freedom	+0.2	Investment Freedom	0
				Monetary Freedom	+0.1	Financial Freedom	0

REGULATORY EFFICIENCY

The average time required to start a company is about 15 days less than in previous years. However, licensing requirements have become considerably more burdensome and costly. Labor regulations' complex administrative structure has inspired a dual labor market. The unemployment rate, particularly among the young, is one of the highest in the region. Inflation has been modest.

Херитиџ фондација у сарадњи са Вол Стрит Журналом сваке године публикује индекс економске слободе за 179 земаља. Индекс економске слободе утврђују кроз 4 теме и 10 критеријума. Тако је лакоћа отпочињања пословања,

између осталог, обухваћена темом Регулаторне ефикасности, тј. критеријумом Пословне слободе. БиХ је рангирана на 104. мјесто, а по критеријуму пословне слободе на 133. мјесто од 179 посматраних земаља. Више информација на <http://www.heritage.org/index/ranking>.

ПРИЛОГ 4. – Регулатива ЕУ по питању привредних регистара

Недавно је и на нивоу ЕУ донијета директива (2012/17/EU) којом се прописује размјена података међу земљама чланицама из привредних регистара, што је још један од разлога да се већ сад осигура регистар који би у будућности могао одговорити овим захтјевима.

Поменута ЕУ директива са упоредним преводом са енглеског на српски језик је дата у наставку текста.

I

(Legislative acts)

DIRECTIVES

DIRECTIVE 2012/17/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

of 13 June 2012

amending Council Directive 89/666/EEC and Directives 2005/56/EC and 2009/101/EC of the European Parliament and of the Council as regards the interconnection of central, commercial and companies registers**(Text with EEA relevance)**

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Article 50 thereof,

Having regard to the proposal from the European Commission,

After transmission of the draft legislative act to the national parliaments,

Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee ⁽¹⁾,

Acting in accordance with the ordinary legislative procedure ⁽²⁾,

Whereas:

- (1) Businesses are increasingly expanding beyond national borders, using the opportunities offered by the internal market. Cross-border groups, as well as many restructuring operations, such as mergers and divisions, involve companies from different Member States. Consequently, there is an increasing demand for access to information on companies in a cross-border context. However, official information on companies is not always readily available on a cross-border basis.
- (2) Eleventh Council Directive 89/666/EEC of 21 December 1989 concerning disclosure requirements in respect of branches opened in a Member State by certain types of company governed by the law of another State ⁽³⁾ estab-

lishes the list of documents and particulars that companies have to disclose in the register of their branch. However, there is no legal obligation on the registers to exchange data concerning foreign branches. This leads to legal uncertainty for third parties as, despite the striking-off of the company from the register, its branch may continue to operate.

- (3) Operations such as cross-border mergers have made day-to-day cooperation between business registers a necessity. Directive 2005/56/EC of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on cross-border mergers of limited liability companies ⁽⁴⁾ requires the registers to cooperate across borders. There are, however, no established channels of communication that could accelerate procedures, help overcome language problems, and enhance legal certainty.
- (4) Directive 2009/101/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on coordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and third parties, are required by Member States of companies within the meaning of the second paragraph of Article 54 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent ⁽⁵⁾ ensures, inter alia, that documents and particulars stored in the register can be accessed by paper means or by electronic means. However, citizens and companies still need to search the register on a country-by-country basis, in particular because the current voluntary cooperation between registers has not proved to be sufficient.

⁽¹⁾ OJ C 248, 25.8.2011, p. 118.

⁽²⁾ Position of the European Parliament of 14 February 2012 (not yet published in the Official Journal) and decision of the Council of 10 May 2012.

⁽³⁾ OJ L 395, 30.12.1989, p. 36.

⁽⁴⁾ OJ L 310, 25.11.2005, p. 1.

⁽⁵⁾ OJ L 258, 1.10.2009, p. 11.

Editorial note: the title of Directive 2009/101/EC has been adjusted to take account of the renumbering of the articles of the Treaty establishing the European Community, in accordance with Article 5 of the Treaty of Lisbon; the original reference was to the second paragraph of Article 48 of the Treaty.

- (5) The Commission Communication on the Single Market Act identified the interconnection of central, commercial and companies registers as a measure required to create a more business-friendly legal and fiscal environment. The interconnection should contribute to fostering the competitiveness of European business by reducing administrative burdens and increasing legal certainty and thus contributing to an exit from the global economic and financial crisis, which is one of the priorities of the agenda Europe 2020. It should also improve cross-border communication between registers by using innovations in information and communication technology.
- (6) The Council Conclusions of 25 May 2010 on the interconnection of business registers confirmed that improving access to up-to-date and trustworthy information on companies could encourage greater confidence in the market, help recovery, and increase the competitiveness of European business.
- (7) The European Parliament in its resolution of 7 September 2010 on the interconnection of business registers⁽¹⁾ emphasised that the usefulness of the project for the further integration of the European Economic Area can only be exploited if all Member States take part in the network.
- (8) The Multi-annual European e-Justice action plan 2009-2013⁽²⁾ provides for the development of a European e-Justice portal ('the portal') as the single European electronic access point for legal information, judicial and administrative institutions, registers, databases and other services and considers the interconnection of central, commercial and companies registers to be important.
- (9) Cross-border access to business information on companies and their branches opened in other Member States can only be improved if all Member States engage in enabling electronic communication to take place between registers and transmitting information to individual users in a standardised way, by means of identical content and interoperable technologies, throughout the Union. This interoperability of registers should be ensured by the registers of Member States ('domestic registers') providing services, which should constitute interfaces to the European central platform ('the platform'). The platform should be a centralised set of information technology tools integrating services and should form a common interface. That interface should be used by all domestic registers. The platform should also provide services constituting an interface to the portal serving as the European electronic access point, and to the optional access points established by Member States. The platform should be conceived only as an instrument for the interconnection of registers and not as a distinct entity possessing legal personality. On the basis of unique identifiers, the platform should be capable of distributing information from each of the Member States' registers to the competent registers of other Member States in a standard message format (an electronic form of messages exchanged between information technology systems, such as, for example, xml) and in the relevant language version.
- (10) This Directive is not aimed at establishing any centralised registers database storing substantive information about companies. At the stage of implementation of the system of interconnection of central, commercial and companies registers ('the system of interconnection of registers'), only the set of data necessary for the correct functioning of the platform should be defined. The scope of those data should include, in particular, operational data, dictionaries and glossaries. It should be determined taking also into account the need to ensure the efficient operation of the system of interconnection of registers. Those data should be used for the purpose of enabling the platform to perform its functions and should never be made publicly available in a direct form. Moreover, the platform should modify neither the content of the data on companies stored in domestic registers nor the information about companies transmitted through the system of interconnection of registers.
- (11) Since the objective of this Directive is not to harmonise national systems of central, commercial and companies registers, there is no obligation on the Member States to change their internal systems of registers, in particular as regards the management and storage of data, fees, and the use and disclosure of information for national purposes.
- (12) Within the framework of this Directive, the portal will deal, through the use of the platform, with queries submitted by individual users concerning the information on companies and their branches opened in other Member States which is stored in the domestic registers. That will enable the search results to be presented on the portal, including the explanatory labels in all the official languages of the Union, listing the information provided. In addition, in order to improve the protection of third parties in other Member States, basic information on the legal value of documents and particulars disclosed pursuant to the laws of Member States adopted in accordance with Directive 2009/101/EC should be available on the portal.
- (13) Member States should be able to establish one or more optional access points, which may have an impact on the use and operation of the platform. Therefore, the Commission should be notified of their establishment and of any significant changes to their operation, in particular of their closure. Such notification should not in any way restrict the powers of Member States as to the establishment and operation of the optional access points.
-
- ⁽¹⁾ OJ C 308 E, 20.10.2011, p. 1.
⁽²⁾ OJ C 75, 31.3.2009, p. 1.

- (14) Companies and their branches opened in other Member States should have a unique identifier allowing them to be unequivocally identified within the Union. The identifier is intended to be used for communication between registers through the system of interconnection of registers. Therefore, companies and branches should not be obliged to include the unique identifier in the company letters or order forms mentioned in Directives 89/666/EEC and 2009/101/EC. They should continue to use their domestic registration number for their own communication purposes.
- (15) It should be made possible to establish a clear connection between the register of a company and the registers of its branches opened in other Member States, consisting in the exchange of information on the opening and termination of any winding-up or insolvency proceedings of the company and on the striking-off of the company from the register, if this entails legal consequences in the Member State of the register of the company. While Member States should be able to decide on the procedures they follow with respect to the branches registered in their territory, they should ensure, at least, that the branches of a dissolved company are struck off the register without undue delay and, if applicable, after liquidation proceedings of the branch concerned. This obligation should not apply to branches of companies that have been struck off the register but which have a legal successor, such as in the case of any change in the legal form of the company, a merger or division, or a cross-border transfer of its registered office.
- (16) This Directive should not apply to a branch opened in a Member State by a company which is not governed by the law of a Member State, as provided for in Article 7 of Directive 89/666/EEC.
- (17) Directive 2005/56/EC should be amended in order to ensure that communication between registers is carried out through the system of interconnection of registers.
- (18) Member States should ensure that, in the event of any changes to information entered in the registers concerning companies, the information is updated without undue delay. The update should be disclosed, normally, within 21 days from receipt of the complete documentation regarding those changes, including the legality check in accordance with national law. That time limit should be interpreted as requiring Member States to make reasonable efforts to meet the deadline laid down in this Directive. It should not be applicable as regards the accounting documents which companies are obliged to submit for each financial year. This exclusion is justified by the overload on the domestic registers during reporting periods. In accordance with general legal principles common to all Member States, the time limit of 21 days should be suspended in cases of *force majeure*.
- (19) Should the Commission decide to develop and/or operate the platform through a third party, this should be done in accordance with Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 of 25 June 2002 on the Financial Regulation applicable to the general budget of the European Communities ⁽¹⁾. An appropriate degree of Member States' involvement in this process should be ensured by establishing the technical specifications for the purpose of the public procurement procedure by means of implementing acts adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 5 of Regulation (EU) No 182/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 laying down the rules and general principles concerning mechanisms for control by Member States of the Commission's exercise of implementing powers ⁽²⁾.
- (20) Should the Commission decide to operate the platform through a third party, the continuity of the provision of services by the system of interconnection of registers and a proper public supervision of the functioning of the platform should be ensured. Detailed rules on the operational management of the platform should be adopted by means of implementing acts adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 5 of Regulation (EU) No 182/2011. In any case, the involvement of Member States in the functioning of the whole system should be ensured by means of a regular dialogue between the Commission and the representatives of Member States on the issues concerning the operation of the system of interconnection of registers and its future development.
- (21) The interconnection of central, commercial and companies registers necessitates the coordination of national systems having varying technical characteristics. This entails the adoption of technical measures and specifications which need to take account of differences between registers. In order to ensure uniform conditions for the implementation of this Directive, implementing powers should be conferred on the Commission to tackle these technical and operational issues. Those powers should be exercised in accordance with the examination procedure referred to in Article 5 of Regulation (EU) No 182/2011.
- (22) This Directive should not limit the right of Member States to charge fees for obtaining information on companies through the system of interconnection of registers, if such fees are required under national law. Therefore, technical measures and specifications for the system of interconnection of registers should allow for the establishment of payment modalities. In this respect, this Directive should not prejudice any specific technical solution as the payment modalities should be determined at the stage of adoption of the implementing acts, taking into account widely available online payment facilities.
- (23) It could be desirable for third countries to be able, in the future, to participate in the system of interconnection of registers.
-
- ⁽¹⁾ OJ L 248, 16.9.2002, p. 1.
⁽²⁾ OJ L 55, 28.2.2011, p. 13.

- (24) An equitable solution regarding the funding of the system of interconnection of registers entails participation both by the Union and by its Member States in the financing of that system. The Member States should bear the financial burden of adjusting their domestic registers to that system, while the central elements — the platform and the portal serving as the European electronic access point — should be funded from an appropriate budget line in the general budget of the Union. In order to supplement non-essential elements of this Directive, the power to adopt acts in accordance with Article 290 of the Treaty on the Functioning of the European Union should be delegated to the Commission in respect of the charging of fees for obtaining company information. This does not affect the possibility for the domestic registers to charge fees, but it may involve an additional fee in order to co-finance the maintenance and functioning of the platform. It is of particular importance that the Commission carry out appropriate consultations during its preparatory work, including at expert level. The Commission, when preparing and drawing up delegated acts, should ensure a simultaneous, timely and appropriate transmission of relevant documents to the European Parliament and to the Council.
- (25) Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data ⁽¹⁾ and Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2000 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data ⁽²⁾ govern the processing of personal data, including the electronic transmission of personal data within the Member States. Any processing of personal data by the registers of Member States, by the Commission and, if applicable, by any third party involved in operating the platform should take place in compliance with those acts. The implementing acts to be adopted in relation to the system of interconnection of registers should, where appropriate, ensure such compliance, in particular by establishing the relevant tasks and responsibilities of all the participants concerned and the organisational and technical rules applicable to them.
- (26) The system of interconnection of registers requires the Member States to make necessary adaptations consisting, in particular, in the development of an interface linking each register to the platform in order for that system to become operational. Therefore, this Directive should provide for a deferred time limit for the transposition and application by the Member States of the provisions regarding the technical operation of that system. This time limit should follow the adoption by the Commission of all the implementing acts concerning the technical measures and specifications for the system of interconnection of registers. The time limit for the transposition and application of the provisions of the Directive regarding the technical operation of the system of interconnection of registers should be sufficient to enable Member States to accomplish the legal and technical adaptations needed in order to make that system fully operational within a reasonable time-frame.
- (27) In accordance with the Joint Political Declaration of Member States and the Commission of 28 September 2011 on explanatory documents ⁽³⁾, Member States have undertaken to accompany, in justified cases, the notification of their transposition measures with one or more documents explaining the relationship between the components of a directive and the corresponding parts of national transposition instruments. With regard to this Directive, the legislator considers the transmission of such documents to be justified.
- (28) This Directive respects fundamental rights and observes the principles enshrined in the Charter of Fundamental Rights of the European Union, in particular Article 8 thereof, which states that everyone has the right to the protection of personal data concerning him or her.
- (29) Since the objectives of this Directive, namely improving cross-border access to business information, ensuring that up-to-date information is stored in the register of branches and establishing clear channels of communication between registers in cross-border registration procedures, cannot be sufficiently achieved by the Member States and can therefore, by reason of their scale and effects, be better achieved at Union level, the Union may adopt measures in accordance with the principle of subsidiarity as set out in Article 5 of the Treaty on European Union. In accordance with the principle of proportionality, as set out in that Article, this Directive does not go beyond what is necessary in order to achieve those objectives.
- (30) Directives 89/666/EEC, 2005/56/EC and 2009/101/EC should therefore be amended accordingly.
- (31) The European Data Protection Supervisor was consulted in accordance with Article 28(2) of Regulation (EC) No 45/2001 and delivered an opinion on 6 May 2011 ⁽⁴⁾,
- HAVE ADOPTED THIS DIRECTIVE:
- Article 1*
- Amendments to Directive 89/666/EEC**
- Directive 89/666/EEC is hereby amended as follows:
- (1) In Article 1, the following paragraphs are added:
- ‘3. The documents and particulars referred to in Article 2(1) shall be made publicly available through the system of interconnection of central, commercial and companies registers established in accordance with Article 4a(2) of Directive 2009/101/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on

⁽¹⁾ OJ L 281, 23.11.1995, p. 31.

⁽²⁾ OJ L 8, 12.1.2001, p. 1.

⁽³⁾ OJ C 369, 17.12.2011, p. 14.

⁽⁴⁾ OJ C 220, 26.7.2011, p. 1.

coordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and third parties, are required by Member States of companies within the meaning of the second paragraph of Article 54 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent (*) ("the system of interconnection of registers"). Article 3b and Article 3c(1) of that Directive shall apply *mutatis mutandis*.

4. Member States shall ensure that branches have a unique identifier allowing them to be unequivocally identified in communication between registers through the system of interconnection of registers. That unique identifier shall comprise, at least, elements making it possible to identify the Member State of the register, the domestic register of origin and the branch number in that register, and, where appropriate, features to avoid identification errors.

(*) OJ L 258, 1.10.2009, p. 11.

Editorial note: the title of Directive 2009/101/EC has been adjusted to take account of the renumbering of the articles of the Treaty establishing the European Community, in accordance with Article 5 of the Treaty of Lisbon; the original reference was to the second paragraph of Article 48 of the Treaty.'

(2) The following Article is inserted:

'Article 5a

1. The register of the company shall, through the system of interconnection of registers, make available, without delay, the information on the opening and termination of any winding-up or insolvency proceedings of the company and on the striking-off of the company from the register, if this entails legal consequences in the Member State of the register of the company.

2. The register of the branch shall, through the system of interconnection of registers, ensure the receipt, without delay, of the information referred to in paragraph 1.

3. The exchange of information referred to in paragraphs 1 and 2 shall be free of charge for the registers.

4. Member States shall determine the procedure to be followed upon receipt of the information referred to in paragraphs 1 and 2. Such procedure shall ensure that, where a company has been dissolved or otherwise struck off the register, its branches are likewise struck off the register without undue delay.

5. The second sentence of paragraph 4 shall not apply to branches of companies that have been struck off the register as a consequence of any change in the legal form of the company concerned, a merger or division, or a cross-border transfer of its registered office.'

(3) The following Section is inserted:

'SECTION IIIA

DATA PROTECTION

Article 11a

The processing of personal data carried out in the context of this Directive shall be subject to Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (*).

(*) OJ L 281, 23.11.1995, p. 31.'

Article 2

Amendments to Directive 2005/56/EC

Directive 2005/56/EC is hereby amended as follows:

(1) Article 13 is replaced by the following:

'Article 13

Registration

The law of each of the Member States to whose jurisdiction the merging companies were subject shall determine, with respect to the territory of that State, the arrangements, in accordance with Article 3 of Directive 2009/101/EC of the European Parliament and of the Council of 16 September 2009 on coordination of safeguards which, for the protection of the interests of members and third parties, are required by Member States of companies within the meaning of the second paragraph of Article 54 of the Treaty, with a view to making such safeguards equivalent (*), for publicising the completion of the cross-border merger in the public register in which each of the companies is required to file documents.

The registry for the registration of the company resulting from the cross-border merger shall notify, through the system of interconnection of central, commercial and companies registers established in accordance with Article 4a(2) of Directive 2009/101/EC and without delay, the registry in which each of the companies was required to file documents that the cross-border merger has taken effect. Deletion of the old registration, if applicable, shall be effected on receipt of that notification, but not before.

(*) OJ L 258, 1.10.2009, p. 11.

Editorial note: the title of Directive 2009/101/EC has been adjusted to take account of the renumbering of the articles of the Treaty establishing the European Community, in accordance with Article 5 of the Treaty of Lisbon; the original reference was to the second paragraph of Article 48 of the Treaty.'

(2) The following Article is inserted:

'Article 17a

Data protection

The processing of personal data carried out in the context of this Directive shall be subject to Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (*).

(*) OJ L 281, 23.11.1995, p. 31.'

Article 3

Amendments to Directive 2009/101/EC

Directive 2009/101/EC is hereby amended as follows:

(1) The following Article is inserted:

'Article 2a

1. Member States shall take the measures required to ensure that any changes in the documents and particulars referred to in Article 2 are entered in the competent register referred to in the first subparagraph of Article 3(1) and are disclosed, in accordance with Article 3(3) and (5), normally within 21 days from receipt of the complete documentation regarding those changes including, if applicable, the legality check as required under national law for entry in the file.

2. Paragraph 1 shall not apply to the accounting documents referred to in Article 2(f).'

(2) In Article 3(1), the following subparagraph is added:

'Member States shall ensure that companies have a unique identifier allowing them to be unequivocally identified in communication between registers through the system of interconnection of central, commercial and companies registers established in accordance with Article 4a(2) ("the system of interconnection of registers"). That unique identifier shall comprise, at least, elements making it possible to identify the Member State of the register, the domestic register of origin and the company number in that register and, where appropriate, features to avoid identification errors.'

(3) The following Articles are inserted:

'Article 3a

1. Member States shall ensure that up-to-date information is made available explaining the provisions of national law according to which third parties can rely on particulars and each type of document referred to in Article 2, in accordance with Article 3(5), (6) and (7).

2. Member States shall provide the information required for publication on the European e-Justice portal ("the portal") in accordance with the portal's rules and technical requirements.

3. The Commission shall publish that information on the portal in all the official languages of the Union.

Article 3b

1. Electronic copies of the documents and particulars referred to in Article 2 shall also be made publicly available through the system of interconnection of registers.

2. Member States shall ensure that the documents and particulars referred to in Article 2 are available through the system of interconnection of registers in a standard message format and accessible by electronic means. Member States shall also ensure that minimum standards for the security of data transmission are respected.

3. The Commission shall provide a search service in all the official languages of the Union in respect of companies registered in the Member States, in order to make available through the portal:

(a) the documents and particulars referred to in Article 2;

(b) the explanatory labels, available in all the official languages of the Union, listing those particulars and the types of those documents.

Article 3c

1. The fees charged for obtaining the documents and particulars referred to in Article 2 through the system of interconnection of registers shall not exceed the administrative costs thereof.

2. Member States shall ensure that the following particulars are available free of charge through the system of interconnection of registers:

(a) the name and legal form of the company;

(b) the registered office of the company and the Member State where it is registered; and

(c) the registration number of the company.

In addition to those particulars, Member States may choose to make further documents and particulars available free of charge.

Article 3d

1. The register of the company shall, through the system of interconnection of registers, make available, without delay, the information on the opening and termination of any winding-up or insolvency proceedings of the company and on the striking-off of the company from the register, if this entails legal consequences in the Member State of the register of the company.

2. The register of the branch shall, through the system of interconnection of registers, ensure receipt, without delay, of the information referred to in paragraph 1.

3. The exchange of information referred to in paragraphs 1 and 2 shall be free of charge for the registers.'

(4) The following Articles are inserted:

'Article 4a

1. A European central platform ("the platform") shall be established.

2. The system of interconnection of registers shall be composed of:

- the registers of Member States,
- the platform,
- the portal serving as the European electronic access point.

3. The Member States shall ensure the interoperability of their registers within the system of interconnection of registers via the platform.

4. Member States may establish optional access points to the system of interconnection of registers. They shall notify the Commission without undue delay of the establishment of such access points and of any significant changes to their operation.

5. Access to information from the system of interconnection of registers shall be ensured through the portal and through the optional access points established by the Member States.

6. The establishment of the system of interconnection of registers shall not affect existing bilateral agreements concluded between Member States concerning the exchange of information on companies.

Article 4b

1. The Commission shall decide to develop and/or operate the platform either by its own means or through a third party.

Should the Commission decide to develop and/or operate the platform through a third party, the choice of the third party and the enforcement by the Commission of the agreement concluded with that third party shall be done in accordance with Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002 of 25 June 2002 on the Financial Regulation applicable to the general budget of the European Communities (*).

2. Should the Commission decide to develop the platform through a third party, it shall, by means of implementing acts, establish the technical specifications for the purpose of the public procurement procedure and the duration of the agreement to be concluded with that third party.

3. Should the Commission decide to operate the platform through a third party, it shall, by means of implementing acts, adopt detailed rules on the operational management of the platform.

The operational management of the platform shall include, in particular:

- the supervision of the functioning of the platform,
- the security and protection of data distributed and exchanged using the platform,
- the coordination of relations between Member States' registers and the third party.

The supervision of the functioning of the platform shall be carried out by the Commission.

4. The implementing acts referred to in paragraphs 2 and 3 shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 4e(2).

Article 4c

By means of implementing acts, the Commission shall adopt the following:

- (a) the technical specification defining the methods of communication by electronic means for the purpose of the system of interconnection of registers;
- (b) the technical specification of the communication protocols;
- (c) the technical measures ensuring the minimum information technology security standards for communication and distribution of information within the system of interconnection of registers;
- (d) the technical specification defining the methods of exchange of information between the register of the company and the register of the branch as referred to in Article 3d of this Directive and in Article 5a of Eleventh Council Directive 89/666/EEC of 21 December 1989 concerning disclosure requirements in respect of branches opened in a Member State by certain types of company governed by the law of another State (**);
- (e) the detailed list of data to be transmitted for the purpose of exchange of information between registers, as referred to in Article 3d of this Directive, in Article 5a of Directive 89/666/EEC, and in Article 13 of Directive 2005/56/EC of the European Parliament and of the Council of 26 October 2005 on cross-border mergers of limited liability companies (**);
- (f) the technical specification defining the structure of the standard message format for the purpose of the exchange of information between the registers, the platform and the portal;
- (g) the technical specification defining the set of the data necessary for the platform to perform its functions as well as the method of storage, use and protection of such data;
- (h) the technical specification defining the structure and use of the unique identifier for communication between registers;

- (i) the specification defining the technical methods of operation of the system of interconnection of registers as regards the distribution and exchange of information, and the specification defining the information technology services, provided by the platform, ensuring the delivery of messages in the relevant language version;
- (j) the harmonised criteria for the search service provided by the portal;
- (k) the payment modalities, taking into account available payment facilities such as online payments;
- (l) the details of the explanatory labels listing the particulars and the types of documents referred to in Article 2;
- (m) the technical conditions of availability of services provided by the system of interconnection of registers;
- (n) the procedure and technical requirements for the connection of the optional access points to the platform.

Those implementing acts shall be adopted in accordance with the examination procedure referred to in Article 4e(2).

The Commission shall adopt those implementing acts by 7 July 2015.

Article 4d

1. The establishment and future development of the platform and the adjustments to the portal resulting from this Directive shall be financed from the general budget of the Union.
2. The maintenance and functioning of the platform shall be financed from the general budget of the Union and may be co-financed by fees for access to the system of interconnection of registers charged to its individual users. Nothing in this paragraph shall affect fees at the national level.
3. By means of delegated acts and in accordance with Article 13a, the Commission may adopt rules on whether to co-finance the platform by charging fees, and, in that case, the amount of the fees charged to individual users in accordance with paragraph 2.
4. Any fees imposed in accordance with paragraph 2 shall be without prejudice to the fees, if any, charged by Member States for obtaining documents and particulars as referred to in Article 3c(1).
5. Any fees imposed in accordance with paragraph 2 shall not be charged for obtaining the particulars referred to in points (a), (b) and (c) of Article 3c(2).
6. Each Member State shall bear the costs of adjusting its domestic registers, as well as their maintenance and functioning costs resulting from this Directive.

Article 4e

1. The Commission shall be assisted by a committee. That committee shall be a committee within the meaning of Regulation (EU) No 182/2011 of the European Parliament and of the Council of 16 February 2011 laying down the rules and general principles concerning mechanisms for control by Member States of the Commission's exercise of implementing powers (****).

2. Where reference is made to this paragraph, Article 5 of Regulation (EU) No 182/2011 shall apply.

(*) OJ L 248, 16.9.2002, p. 1.

(**) OJ L 395, 30.12.1989, p. 36.

(***) OJ L 310, 25.11.2005, p. 1.

(****) OJ L 55, 28.2.2011, p. 13.

(5) The following Article is inserted:

'Article 7a

The processing of personal data carried out in the context of this Directive shall be subject to Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council of 24 October 1995 on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (*).

(*) OJ L 281, 23.11.1995, p. 31.

(6) The following Chapter is inserted:

'CHAPTER 4A

DELEGATED ACTS

Article 13a

1. The power to adopt delegated acts is conferred on the Commission subject to the conditions laid down in this Article.
2. The power to adopt delegated acts referred to in Article 4d(3) shall be conferred on the Commission for an indeterminate period of time.
3. The delegation of power referred to in Article 4d(3) may be revoked at any time by the European Parliament or by the Council. A decision to revoke shall put an end to the delegation of the power specified in that decision. It shall take effect the day following the publication of the decision in the *Official Journal of the European Union* or at a later date specified therein. It shall not affect the validity of any delegated acts already in force.
4. As soon as it adopts a delegated act, the Commission shall notify it simultaneously to the European Parliament and to the Council.

5. A delegated act adopted pursuant to Article 4d(3) shall enter into force only if no objection has been expressed either by the European Parliament or the Council within a period of three months of notification of that act to the European Parliament and the Council or if, before the expiry of that period, the European Parliament and the Council have both informed the Commission that they will not object. That period shall be extended by three months at the initiative of the European Parliament or of the Council.’

Article 4

Report and regular dialogue

1. The Commission shall, not later than five years after the final date for application of the provisions referred to in Article 5(2), publish a report concerning the functioning of the system of interconnection of registers, in particular examining its technical operation and its financial aspects.

2. That report shall be accompanied, if appropriate, by proposals for amending this Directive.

3. The Commission and the representatives of the Member States shall regularly convene to discuss the matters covered by this Directive in any appropriate forum.

Article 5

Transposition

1. Member States shall adopt, publish and apply the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 7 July 2014.

2. Notwithstanding paragraph 1, Member States shall, not later than two years after the adoption of the implementing acts referred to in Article 4c of Directive 2009/101/EC, adopt, publish and apply the provisions necessary to comply with:

- Article 1(3) and (4) and Article 5a of Directive 89/666/EEC,
- Article 13 of Directive 2005/56/EC,

- Article 3(1), second subparagraph, Article 3b, Article 3c, Article 3d and Article 4a(3) to (5) of Directive 2009/101/EC.

Upon the adoption of those implementing acts, the Commission shall publish in the *Official Journal of the European Union* the final date for application of the provisions referred to in this paragraph.

3. When Member States adopt the measures referred to in paragraph 1, they shall contain a reference to this Directive or shall be accompanied by such reference on the occasion of their official publication. The methods of making such reference shall be laid down by Member States.

4. Member States shall communicate to the Commission the text of the main provisions of national law which they adopt in the field covered by this Directive.

Article 6

Entry into force

This Directive shall enter into force on the twentieth day following that of its publication in the *Official Journal of the European Union*.

Article 7

Addressees

This Directive is addressed to the Member States.

Done at Strasbourg, 13 June 2012.

For the European Parliament
The President
M. SCHULZ

For the Council
The President
N. WAMMEN